

Магістр 2 курсу
фінансового факультету ХНЕУ

ДЕПОЗИТНА ПОЛІТИКА КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Анотація. Проаналізовано особливості та проблеми реалізації депозитної політики банків України. Охарактеризовано основні фактори, які впливають на динаміку її розвитку. Запропоновано заходи для поліпшення та становлення депозитної політики банків.

Аннотация. Проанализированы особенности и проблемы реализации депозитной политики банков Украины. Охарактеризованы основные факторы, которые влияют на динамику ее развития. Предложены мероприятия для улучшения и обновления депозитной политики банков.

Annotation. The features and problems of realization of deposit policy of banks of Ukraine are analysed. Basic factors which influence on the dynamics of his development are described. Measures are offered for an improvement and making healthy of deposit policy of banks.

Ключові слова: банківські ресурси, депозитна політика, депозит, депозитні операції, банки.

В умовах конкуренції банки для збереження ринкових позицій змушені впроваджувати новітні банківські технології й удосконалювати методи роботи. Активний розвиток товарних і фінансових ринків, розвиток потреб клієнтів вимагають від банку зусиль не тільки з модернізації діяльності, але й безперервного вдосконалення й пошуку нових інструментів, які необхідні для підтримки конкурентоспроможності на високому рівні й відповідають вимогам клієнтів. З метою підвищення власної конкурентоспроможності кожен банк постійно розробляє нові види банківських послуг, розвиває нові методи обслуговування клієнтів для всебічного задоволення потреб клієнтів у банківських послугах.

У забезпеченні стабільності і надійного функціонування банків важливу роль відіграє формування науково обґрунтованої банківської політики, основним елементом якої є депозитна політика.

Особливого значення питання щодо формування депозитної політики набувають в умовах фінансової кризи. Основною проблемою є те, що вкладники, втративши довіру до банківських установ, почали забирати гроші з депозитних рахунків. Необхідними умовами для створення ефективної банківської системи в Україні є можливість і практичне здійснення переливу фінансових ресурсів між суб'єктами господарювання, надання споживачам свободи вибору між різними об'єктами розміщення тимчасово вільних грошових коштів, а також надання рівних прав усім, хто пред'являє попит на кредитні ресурси.

Проблемам формування ефективної депозитної політики банків присвячені дослідження вітчизняних економістів, зокрема О. Дмитрієвої [1], Д. Олійника [2], І. Парасія-Вергуненка [3] та ін.

Метою статті є дослідження шляхів удосконалення депозитної політики банку в сучасних умовах.

Негативний вплив на розвиток ринку депозитів має фінансова криза, яка розпочалася у третій декаді 2008 року. Часта зміна курсу долара, чутки про близькість до банкрутства окремих великих банків схвилювали багатьох українців. Основною проблемою є те, що вкладники, втративши довіру до банківських установ, почали забирати гроші з депозитних рахунків. У жовтні 2008 року відтік коштів складав 18 млрд грн [4, с. 54]. Це значно ускладнило подальшу депозитну політику.

Якщо криза на світових ринках триватиме довго, то депозитні ставки у валюті цього року підвищаться на декілька пунктів. У такій ситуації гривня теж коливатиметься, але не так сильно. Водночас зростання вартості ресурсів спричинить подорожчання кредитів. Навряд чи банки підуть на скорочення маржі, тим більше в умовах обмеженості в коштах. Швидше, навпаки, майбутнім позичальникам дорожче обійдеться не тільки обслуговування кредиту в інвалюті – слід чекати і підвищення вимог до них [5, с. 22].

Як перспективний напрям удосконалення депозитних операцій можна запропонувати розширення кола депозитних рахунків клієнтів з різноманітним режимом функціонування, що надаватиме вкладникам банку додаткові можливості щодо використання своїх коштів із прийнятним рівнем доходів [1, с. 42].

У відносинах комерційних банків з різними групами клієнтів – як з фізичними особами, так і з юридичними – доцільно було б використовувати депозитні рахунки, що мають змішаний режим функціонування. Корисним щодо цього є досвід зарубіжних комерційних банків у застосуванні NOW рахунків. З одного боку, кошти, що зберігаються на таких рахунках, можуть використовуватися для здійснення платежів, а з іншого – вони є своєрідними фінансовими інвестиціями, що приносять їх власникам певні доходи.

З метою оптимізації депозитного портфеля та для забезпечення більшого надходження коштів на строкові та ощадні депозити можна рекомендувати спрощення режиму функціонування відповідних рахунків, тобто порядку зарахування коштів на вклади, видачі готівки та перерахування з депозитних рахунків. Слід більш широко застосовувати строкові вклади з додатковими внесками, а також скоротити обмеження на здійснення розрахунків із використанням коштів, що містяться на ощадних та строкових депозитах. У перспективі чітке розмежування різних видів депозитів – до запитання, строкових, ощадних – буде поступово зникати, що підтверджується досвідом комерційних банків розвинених країн, де все більше розширюється сфера застосування змішаних типів рахунків [2, с.

Банківська система України знаходиться на етапі якісного зростання, що характеризується загостренням конкуренції і посиленням вимог до діяльності банківських інститутів, що визначає необхідність розробки ефективної депозитної політики з метою залучення потенційних клієнтів. Відкриття депозитних вкладів на сьогодні є першим етапом співпраці банку і клієнта; встановлення взаємовідносин через відкриття депозитного рахунку дозволяє зацікавити клієнта в отриманні подальших послуг комерційного банку і сформувати механізм різнопланової співпраці "клієнт – банк", який характеризується високим ступенем довіри, мінімізацією ризику та зацікавленістю сторін в ефективній діяльності.

Низький рівень власного капіталу українських банків посилює значення залучених через депозитні рахунки коштів при формуванні ресурсної бази банківських інститутів та визначає необхідність реалізації ефективної депозитної політики в системі банківського менеджменту. Депозитна політика повинна бути взаємопов'язаною із кредитною політикою і забезпечувати реалізацію останньої. Саме такий підхід на сьогодні може забезпечувати ліквідність, фінансову стійкість і одночасно прибутковість комерційного банку.

Зростання конкуренції на депозитному ринку за умови одночасного зниження відсоткової ставки визначає необхідність для банківських інститутів запровадження якісно нових депозитних інструментів, використання яких забезпечує клієнтам банку можливість їх реалізації як фінансових активів при здійсненні кредитних операцій. У подальшому це стане передумовою для використання депозитних інструментів на фондовому ринку [3, с. 49].

Наук. керівн. Яременко О. Р.

Література: 1. Дмитрієва О. А. Оптимізація депозитної діяльності комерційного банку / Дмитрієва О. А. // *Фінанси України*. – 2008. – № 5. 2. Олійник Д. Ресурсна база українських комерційних банків як джерело ліквідності / Олійник Д. // *Банківська справа*. – 2000. – № 2. 3. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз банківської діяльності : навч.-метод. посібн. для самост. вивч. дисц. / Парасій-Вергуненко І. М. – К. : КНЕУ, 2003. 4. Резнікова Н. Про специфіку фінансової кризи в Україні / Резнікова Н. // *Персонал*. – 2008. – № 11. 5. Антонюк В. В. Фінансова криза може коштувати Україні 50 млрд дол. / Антонюк В. В. // *Економічна правда*. – 29 жовтня 2008 р.